

Република Србија

**МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА**

Број: 611-00-01192/2018-15

Датум: 26.06.2018. године

Београд

Немањина 22-26

**СТРУЧНО УПУТСТВО О ФОРМИРАЊУ ОДЕЉЕЊА И НАЧИНУ
ФИНАНСИРАЊА У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА ЗА ШКОЛСКУ
2018/2019. ГОДИНУ**

Овим упутством ближе се уређује начин формирања одељења и начин на који се утврђује цена услуга, односно одређује висина средстава потребних за остваривање школског програма на основу наставног плана и програма, односно плана и програма наставе и учења и годишњег плана рада школе, сагласно члану 186. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 – др. закон), Закону о буџетском систему („Сл. гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-испр, 108/13, 142/14, 68/15 103/15 и 99/16 и 113/17), Закону о буџету Републике Србије за 2018. годину („Сл. гласник РС“, број 99/16 и 113/17), Закону о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору „Сл. Гласник РС“, бр. 68/15 и 81/16 – одлука УС), Уредби о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС“, бр. 113/13, 21/14, 66/14, 118/14, 22/15 и 59/15), Закону о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, број 55/2013, 101/17 и 27/18 – др. закон), Закону о образовању одраслих („Сл. гласник РС“, број 55/2013), Закону о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, број 55/2013, 101/17 и 27/18 – др. закон) и Закону о националним саветима националних мањина („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 20/14-одлука УС, 55/14 и 47/18), а према мерилима утврђеним Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, број 73/16 и 45/18), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 72/15, 84/15, 73/16 и 45/18), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност образовања ученика са сметњама у развоју („Службени гласник РС“, број 73/2016 и 45/18) и Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег музичког и балетског образовања („Службени

Формирање одељења и група у основној школи

Број одељења у једном разреду одређен је бројем ученика у том разреду.

Број ученика по разредима утврђује се најкасније до 15. августа за наредну школску годину.

У формирању *нових одељења у првом и петом разреду* школа је у обавези да поступи у складу са чланом 31. Закона о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, број 55/2013, 101/17 и 27/18 – др. закон), којим је прописано да одељење истог разреда може да има до 30 ученика.

Школа је дужна да се придржава одредаба члана 31. Закона о основном образовању и васпитању и у осталим разредима, односно дужна је да се стара да број ученика у одељењу буде у складу са прописаним.

Изузетно, одељење истог разреда може да има до 33 ученика уз сагласност надлежне школске управе Министарства. За признавање одељења са више од 30 ученика школа се, уз образложење, обраћа надлежној школској управи Министарства до 1. августа за наредну школску годину.

У том смислу, уколико је у већ формираним одељењима неког од разреда дошло до смањења броја ученика, школа врши поновно формирање одељења у тим разредима, за нову школску годину, водећи рачуна о равномерној расподели броја ученика у одељењима, уз уважавање педагошких захтева у формирању одељења.

Образовно-васпитни рад од првог до четвртог разреда може да се организује и у *комбинованом одељењу*. Комбиновано одељење састављено од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а одељење од три или четири разреда до 10 ученика.

Одељење или група у школи за образовање ученика са сметњама у развоју може да има најмање четири, а највише 10 ученика.

Такође, и у одељењима за ученике са сметњама у развоју у основној школи која још увек има та одељења, број ученика може да буде најмање четири, а највише 10 ученика. Изузетно, уз сагласност министра, у одељењима, односно групама ученика са сметњама у развоју може бити и мање од четири ученика.

За признавање мањег броја ученика у одељењу од прописаног, школа се, уз образложење, обраћа надлежној школској управи Министарства до 15. септембра за текућу школску годину, која даје стручно мишљење о поднетом захтеву. Образложен захтев школе садржи податке о броју ученика на нивоу разреда и преглед броја одељења са бројем ученика на нивоу разреда. Уколико је реч о комбинованом одељењу, образложење школе садржи и податак о броју ученика на нивоу сваког разреда првог циклуса, као и податке о броју комбинованих одељења на нивоу првог циклуса са бројем ученика по разредима у оквиру сваког комбинованог одељења.

За припаднике националне мањине образовно-васпитни рад остварује се *на језику, односно говору и писму националне мањине, односно двојезично*, ако се приликом уписа у

први разред за то определи најмање 15 ученика.

Школа може да остварује образовно-васпитни рад на језику и писму националне мањине, односно двојезично и за мање од 15 ученика уписаних у први разред, уз сагласност министра, односно надлежног органа аутономне покрајине, у складу са законом. Уз захтев за добијање сагласности школа обавезно прилаже и мишљење надлежног савета националне мањине у смислу члана 15. став 1. тачка 3) Закона о националним саветима националних мањина.

Одељење се дели на *групе* за предмете за које је то предвиђено наставним планом и програмом, односно планом и програмом наставе и учења за изборне предмете/изборне програме и за слободне наставне активности.

Изборни предмети/изборни програми и слободне наставне активности могу да се реализују и на нивоу одељења у зависности од броја ученика који су се за исте определили.

Број ученика за *изборни предмет/изборни програм и слободне наставне активности* не може бити мањи од 15 ученика у једној групи. У основним школама које образовно-васпитни рад остварују и у издвојеним одељењима број група је одређен бројем одељења.

Изузетно, група може имати мање од 15 ученика по разреду уз сагласност министра. За признавање групе са мањим бројем од 15 ученика, школа се, уз образложење, обраћа надлежној школској управи Министарства до 15. августа за наредну школску годину.

Ако наставним планом и програмом, односно планом и програмом наставе и учења за изборни предмет/*изборни програм* није предвиђена подела одељења на групе, групе се формирају у складу са резултатима анкете на нивоу разреда и број група је одређен бројем одељења. Изузетно, број група може бити већи од броја одељења, уз сагласност министра.

За признавање броја група који је већи од броја одељења школа се, уз образложење, обраћа надлежној школској управи Министарства до 15. септембра за текућу школску годину, која даје стручно мишљење и доставља га Сектору за прешколско и основно образовање и васпитање на даљу надлежност.

Школа која остварује програм изборног предмета *матерњи језик/говор са елементима националне културе*, може да формира узрасно хетерогену групу на нивоу циклуса, односно групу коју чине ученици од првог до четвртог разреда (ученици првог циклуса) и/или групу коју чине ученици од петог до осмог разреда (ученици другог циклуса). Такође, групе за изборни предмет *матерњи језик/говор са елементима националне културе* се могу формирати и на нивоу више школа у једној општини уз сагласност министра, а на основу позитивног мишљења надлежне школске управе.

Хетерогена група ученика која изучава изборни предмет *матерњи језик/говор са елементима националне културе*, на нивоу једне или више школа, састављена од ученика два разреда може да има до 15 ученика, а група састављена од ученика три или четири разреда може да има до 10 ученика.

Формирање одељења целодневне наставе и група продуженог боравка у основној школи

Отварање *новог* одељења целодневне наставе и групе продуженог боравка за ученике *првог и другог разреда* основне школе у школској 2018/2019. години, може се вршити само уз сагласност Министарства.

Група продуженог боравка за ученике првог разреда и другог разреда (хомогена група), односно првог и другог разреда (хетерогена група), у школској 2018/2019. години, има најмање 25, а највише 30, односно 33 ученика.

Изузетно за признавање мањег броја ученика од 25 у постојећој групи продуженог боравка, школа се уз образложење обраћа надлежној школској управи Министарства, ради давања сагласности.

За добијање сагласности за отварање *новог* одељења целодневне наставе и групе продуженог боравка, у школској 2018/2019. години, основна школа подноси захтев **надлежној школској управи Министарства**, уз који прилаже следећа документа: иницијативу савета родитеља; сагласност наставничког већа; одлуку школског одбора и елаборат о образовно-васпитном раду целодневне наставе, односно продуженог боравка.

У поступку утврђивања испуњености услова Министарство, на нивоу школске управе, прибавља:

1. стручно мишљење просветног саветника школске управе, чији је саставни део преглед стања одељења целодневне наставе/група продуженог боравка (број одобрених одељења/група) и обухват ученика;

2. стручно мишљење саветника за финансијско-материјалне послове о могућности финансирања целодневне наставе, односно продуженог боравка и

3. извештај градског/општинског просветног инспектора о испуњености услова за обављање целодневне наставе, односно продуженог боравка.

Након утврђивања испуњености услова, захтев се, уз образложење, прослеђује Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање, на даљу надлежност. Образложење обавезно садржи и предлог за давање, односно одбијање сагласности, који је заснован на стручним мишљењима просветног саветника, саветника за финансијско-материјалне послове и на извештају градског/општинског просветног инспектора.

Крајњи рок за подношење захтева школе надлежној школској управи је 15. август 2018. године.

Формирање васпитних група припремног предшколског програма у основној школи

Основна школа која остварује припремни предшколски програм формира васпитне групе, при чему број деце у групи не може бити мањи од 15 ни већи од 26.

Изузетно, број деце у васпитној групи припремног предшколског програма (у даљем тексту: група ППП) може да буде и мањи од 15, односно већи од 26, уз сагласност министра.

За добијање сагласности за формирање групе ППП са мањим, односно већим бројем деце од прописаног, у школској 2018/2019. години, основна школа подноси захтев надлежној школској управи Министарства, који садржи податак о броју деце одговарајућег узраста (деца рођена у периоду од 1. марта 2012. до 28. фебруара 2013. године), уз који прилаже копију решења о верификацији основне школе за остваривање ППП.

На нивоу школске управе, просветни саветник даје стручно мишљење о оправданости захтева за формирање групе ППП са мањим, односно већим бројем деце од прописаног, које садржи и предлог за давање, односно одбијање сагласности.

Обједињени захтев школе и стручно мишљење просветног саветника, школска управа прослеђује Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање, на даљу надлежност.

Крајњи рок за подношење захтева је 31. август 2018. године.

Формирање одељења и група у средњој школи

Средња школа је дужна да приликом формирања одељења примењује члан 29. Закона о средњем образовању и васпитању.

Одељење не може имати мање од 15 ученика.

У одељењу, односно васпитној групи ученика у школама за ученике са сметњама у развоју може бити од шест до 12 ученика, а за практичну наставу до шест ученика.

За припаднике националне мањине образовно-васпитни рад се остварује и на језику и писму националне мањине, односно двојезично, ако се приликом уписа у први разред за то определи најмање 15 ученика. Школа може да остварује образовно-васпитни рад на језику и писму националне мањине, односно двојезично и за мање од 15 ученика уписаних у први разред, уз сагласност Министарства. Уз захтев за добијање сагласности, који се доставља Сектору за средње образовање и образовање одраслих, школа обавезно прилаже и мишљење надлежног савета националне мањине у смислу члана 15. став 1. тачка 8) Закона о националним саветима националних мањина.

У средњим стручним школама одељење се може формирати спајањем два или три различита образовна профила у истом трајању, уколико имају исти план и програм за најмање пет наставних предмета, под условом да се настава остварује на истом језику.

Одељења се могу делити на групе за извођење наставе за оне предмете за које је то предвиђено наставним планом и програмом, односно планом и програмом наставе и учења.

Ученик у средњој школи, у зависности од наставног плана и програма, односно плана и програма наставе и учења, наставља са изучавањем страних језика, односно једног страног језика који је учио у основном образовању и васпитању. Ако је наставним планом и програмом средње школе предвиђено обавезно учење одређеног страног језика, ученици ће учити тај страни језик, без обзира да ли су тај језик учили у основном образовању и васпитању.

У средњим школама за извођење наставе страног језика подела одељења на групе

врши се само ако ученици једног одељења уче различите језике. У том случају формирају се групе на нивоу разреда, с тим да група има најмање 15 ученика.

За признавање мањег, односно већег броја ученика у одељењу или групи од прописаног, школа се, уз образложење, обраћа надлежној школској управи Министарства, која даје стручно мишљење са предлогом за давање, односно одбијање сагласности и доставља га Сектору за средње образовање и образовање одраслих на даљу надлежност.

Формирање одељења и група у школама које остварују програм основног образовања одраслих

Школа која остварује програм основног образовања одраслих дужна је да приликом формирања одељења примењује члан 45 став 5. Закона о образовању одраслих.

Број одељења по циклусу у оквиру основног образовања одраслих одређује се у односу на број полазника за тај циклус образовања одраслих.

Број полазника у одељењу, односно групи, по правилу, не може бити мањи од 15, ни већи од 20.

Број одељења на нивоу циклуса у основном образовању одраслих утврђује се на следећи начин:

БРОЈ ПОЛАЗНИКА	БРОЈ ОДЕЉЕЊА
Од 15 до 20 полазника	1 одељење
Од 30 до 40 полазника	2 одељења
Од 45 до 60 полазника	3 одељења
Од 61 до 80 полазника	4 одељење
Од 81 до 100 полазника	5 одељења
Од 101 до 120 полазника	6 одељења

Сходно прописаном, формирају се одељења и за већи број полазника од 120.

Број полазника у комбинованим одељењима, формираним од више циклуса, може да буде највише 15.

Школа може да остварује основно образовање одраслих и за мањи број полазника од 15 у одељењу по циклусу, односно за већи број полазника у одељењу по циклусу од 20, уз сагласност министра.

За признавање мањег, односно већег броја полазника у одељењу или групи од прописаног, школа се, уз образложење, обраћа надлежној школској управи Министарства, која даје стручно мишљење са предлогом за давање, односно одбијање сагласности и доставља га на даљу надлежност Сектору за средње образовање и образовање одраслих.

Формирање одељења и група у основној и средњој школи у којима се образују ученици/деца према индивидуалном образовном плану (ИОП)

У једном одељењу, по правилу, могу да буду највише два ученика са сметњама у развоју.

Прописани број ученика у одељењу у који су укључени и ученици са сметњама у развоју, а који се образују по индивидуалном образовном плану (даље: ИОП) смањује се за:

1) два по ученику који основно, односно средње образовање и васпитање стиче остваривањем ИОП-а 1. То значи да се у одељењу које похађа ученик са сметњама у развоју који стиче основно односно средње образовање и васпитање остваривањем ИОП 1, признаје укупан број ученика увећан за 1;

2) три по ученику са сметњама у развоју који основно, односно средње образовање и васпитање стиче остваривањем ИОП-а 2. То значи да се у одељењу које похађа ученик са сметњама у развоју који стиче основно односно средње образовање и васпитање остваривањем ИОП2, признаје се укупан број ученика увећан за 2;

У поступку испитивања детета уписаног у основну школу, школа може да утврди потребу за доношењем индивидуалног образовног плана или за интензивном додатном подршком детету. Школа одмах упућује дете на интерресорну комисију и обраћа се захтевом надлежној школској управи ради добијања сагласности за признавање мањег броја ученика од прописаног у одељењу првог разреда.

Школа не остварује право на смањење броја ученика у одељењу у којем ученици стичу основно и средње образовање и васпитање остваривањем ИОП-а услед тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школе и учења језика на ком се изводи настава.

Прописани број деце у групи у основној школи која остварује припремни предшколски програм у која су укључена и деца која се образују по ИОП-у смањује се за:

- 1) два детета, за свако дете са сметњама у развоју који се образује по ИОП-у. То значи да се у групи коју похађа дете са сметњама у развоју и које се образује по ИОП-у, признаје укупан број деце увећан за 1.

Финансирање запослених у основним и средњим школама

Школа је у обавези да најкасније до 15. септембра 2018. године достави, кроз информациони систем Министарства, извод из годишњег плана рада школе са елементима потребним за утврђивање цене услуга (ЦЕНУС), на основу којих се утврђује право на финансирање. Након 15. септембра 2018. године информациони систем се закључава.

Такође, школа је у обавези да најкасније до 15. септембра 2018. године, достави саветнику за финансијско-материјалне послове податке из годишњег плана рада школе са елементима потребним за утврђивање цене услуга (ЦЕНУС), везане за број ученика/полазника, одељења и група, податке који се односе на површину школског простора који се користи, начин грејања и број obroка за ученике, оверене и потписане од стране директора школе.

Саветник за финансијско-материјалне послове врши проверу и усклађивање утврђених права на финансирање са школом најкасније до 1. новембра 2018. године (октобарска плата).

Извештај са бројем извршилаца и бројем обрачунских радника за школску 2018/2019. годину својим потписом потврђује директор школе, а саветник за финансијско-материјалне послове, односно руководилац Групе за финансијско-материјалне послове

или овлашћени службеник Сектора за финансијске послове, проверава тачност податка и потписује извештај.

Уколико се током школске године неки од елемената промени, школа упућује захтев са одговарајућом документацијом, саветнику за финансијско-материјалне послове, за промену истих кроз информациони систем. Након добијене сагласности, школа врши промене које потписане и оверене од стране директора, доставља саветнику за финансијско-материјалне послове надлежне школске управе, односно руководиоцу Групе за обављање финансијско-материјалних послова за подручје надлежне школске управе и руководиоцу школске управе.

Финансирање запослених у основној и средњој школи врши се у складу са Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, број 73/16 и 45/18), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 72/15, 84/15, 73/16 и 45/18), Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност образовања ученика са сметњама у развоју („Службени гласник РС, број 73/2016 и 45/18) и Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег музичког и балетског образовања („Службени гласник РС, број 73/2016 и 45/18).

Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Службени гласник РС, број 73/2016 и 45/18) прописују се критеријуми и стандарди за финансирање установа које обављају делатност основног образовања и васпитања - основних школа.

Чланом 8. став 2 овог Правилника прописано је да се за признавање **другачијег броја извршилаца** од броја утврђеног овим Правилником, основна школа обраћа Министарству, ради добијања сагласности. За школску 2018/2019. годину, основна школа подноси захтев Сектору за предшколско и основно образовање и васпитање, најкасније до 1. септембра 2018. године.

Потребно је да захтев буде образложен, односно да садржи елементе потребне за одлучивање, и то:

- 1) Постојећи број извршилаца,
- 2) Број извршилаца утврђен Правилником,
- 3) Захтевану промену броја извршилаца, у смислу члана 8. став 2. Правилника,
- 4) Образложење са релевантним показатељима у односу на критеријуме и стандарде за утврђивање броја извршилаца (нпр. број одељења/група, величина/површина школе).

Правилником о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/15, 84/15, 73/16 и 45/18) прописују се критеријуми и стандарди за финансирање установа које обављају делатност средњег образовања и васпитања - средњих школа.

Чланом 14а. овог Правилника прописано је да се за признавање **другачијег броја извршилаца** од броја утврђеног овим Правилником, средња школа обраћа Министарству, ради добијања сагласности. За школску 2018/2019. годину, средња школа подноси захтев Сектору за средње образовање и васпитање и образовање одраслих, најкасније до 1. септембра 2018. године.

Потребно је да захтев буде образложен, односно да садржи елементе потребне за одлучивање, и то:

- 1) Постојећи број извршилаца,
- 2) Број извршилаца утврђен Правилником,
- 3) Захтевану промену броја извршилаца, у смислу члана 14а. Правилника,
- 4) Образложење са релевантним показатељима у односу на критеријуме и стандарде за утврђивање броја извршилаца (нпр. број одељења/група, величина/површина школе).

Законом о буџетском систему ("Службени гласник РС" бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-испр., 108/13, 142/14, 68/15, 103/15, 99/16 и 113/17) и Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Сл. гласник РС“ бр. 68/15, 81/16-одлука УС) прецизирано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31. децембра 2018. године. Изузетно, радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење Министарства финансија. У складу са истим донета је и Уредба о поступку прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава ("Сл. гласник РС" бр. 113/13, 21/14, 66/14, 118/14, 22/15 и 59/15).

Саветник за финансијске-материјалне послове надлежне школске управе, односно руководиоца Групе за обављање финансијско-материјалних послова за подручје надлежне школске управе у циљу контроле наменског коришћења буџетских средстава, у сарадњи са представницима школске управе и надлежним инспекцијским органима, врши проверу података из извода годишњег плана рада школе са елементима потребним за утврђивање цене услуга (ЦЕНУС) непосредном увидом у релевантну документацију у школи.

Праћење примене Стручног упутства

Директор школе је одговоран за доследну примену одредаба овог упутства.

Праћење примене упутства у надлежности је Министарства и спроводиће се на почетку школске 2018/2019. године, периодично током и на крају школске године.

Праћење примене упутства у делу који се односи на формирање одељења и група у надлежности је саветника за финансијско-материјалне послове, просветних саветника и

просветних инспектора.

На основу анализе података о примени овог упутства Министарство ће предузимати мере у оквиру делокруга својих надлежности.

МИНИСТАР

Младен Шарчевић